

Uzruna, uzrunas grupa

1. Atceries un pastāsti, ko tu iepriekš esi mācījies par uzrunu!
2. Izlasi Gunāra Priedes lugas “Vējlukturis abažūrā” fragmentu!

1

Dailis pamāj Izoldei un pagriežas pret ratiem. Ratos sēž Krista un Līva.

Vēl te ir Zane, Mundra, Ralla, Izolde, Jānis, Vinnijs un Madars.

Viņi visi sanāk ap Hedvigu.

Zane. Hedvig, ko darām?

Mundra. Ko Dailis tev teica?

Hedviga. Viņš atsakās.

Izolde. No kā?

Hedviga. Bija runāts, ka Dailis nāks mums līdzī uz Kristas mājām un rīt no rīta vizinās mūs pa Daugavu...

Izolde. Lieliski!

Hedviga. Jā, tikai viņš vairs nevēlas.

Mundra. Es viņu saprotu.

Ralla. Erlends uzvedās drausmīgi.

Zane. Kaut kas ir jādara.

Mundra. Hedvig, pasaki Erlendam!

Ralla. Skaidri un gaiši, Hedvig. Lai Erlends atvainojas. (..)

2

Krista (sauc). Hedvig, nāc un saki kaut ko, jo Dailis taisās iet projām! (..)

Dailis. Es atvados, Hedvig!

Krista. Daili, nē! Nu, lūdzu! (..)

Madars. Erlend, uz vienu vārdu!

Erlends sarunājas ar Signi. Erlends neatbild.

Erlend!

Signe. Tevi sauc...

Erlends. Mani? (Atskatās.)

Jānis. Nāc pie puikām!

Signe. Ej!

Erlends vilcinādamies iet pie Madara.

Signe nāk līdzī.

Madars. Tev jāatvainojas.

Erlends. Kuram?

Madars, Jānis un Vinnijs saskatās.

Jānis. Tu vēl prasi?

Vinnijs. Kristas viesi šovakar esam gan mēs, gan Dailis, skaidrs?

Jānis. Rēķinu kārtošanu vajadzēja atlikt uz citu reizi.

Madars. Skaidrs?

Erlends. Skaidrs. Kas man jādara?

Madars. Jādod Dailim roka.

Jānis. Jāsaka "es atvainojos"... Vēl jāmāca, kā maziņais.

Vinnijs. Daili, panāc, lūdzu!

Dailis (no meiteņu ielenkuma). Kas ir?

Jānis. Erlends grib atvainoties.

Dailis. Nu ziniet...

Vinnijs. Nopietni.

Dailis negribīgi tuvojas.

Erlends iet viņam pretī un sniedz roku.

Visi klusēdami skatās.

Erlends. Es atvainojos.

Zane. Erlend! Par ko?

Hedviga. Klusu, Zane!

Dailis. Nu, tas ir...

Madars. Miers?

Erlends. Miers.

Madars. Daili!

Dailis. Tā kā būtu... Lai notiek.

Erlends pagriežas pret Signi.

Hedviga. Miers, bērni, un rāpjamies ratos.

Mundra. Cik labi, ka Erlends nāca pie prāta.

Ralla. Nu patiešām.

(Gunārs Priede "Vējlukturis abažūrā")

3. Klasē pārrunājiet izlasīto!

Kā jums šķiet:

- 1) Kas ir lugas varoņi jeb personāži?
- 2) Cik viņiem ir gadu (aptuveni)? Kāpēc tu tā domā?
- 3) Par ko Erlendam bija jāatvainojas?
- 4) Kāpēc lugas varoņi bieži cits citu uzrunā vārdā?

4. Atrodi tekstā uzrunas!

Izpēti uzrunu novietojumu teikumā! Tev ir jāizpēta, kur teikumā atrodas uzrunas.

Uzrunas var atrasties:

- teikuma sākumā;
- teikuma beigās;
- starp teikuma vārdiem.

Izpēti, ar kādam pieturzīmēm autors ir atdalījis uzrunas!

5. Strādā pāri!

Ar klasesbiedru pārrunājiet, cik dažādus uzrunas atdalīšanas veidus tekstā varat atrast!

6. Uzruna teikumā var atrasties dažādās vietās. Uzruna teikumā ir jāatdala no citiem vārdiem.

Ar klasesbiedru kopīgi formulējiet likumu par pieturzīmju lietošanu, ja uzruna teikumā atrodas dažādās vietās!

Pierakstiet šo likumu burtnīcā!

7. Atbildi uz jautājumiem!

- 1) Kas ir uzruna?
- 2) Ar ko uzrunas grupa atšķiras no uzrunas?
- 3) Kur uzruna vai uzrunas grupa var atrasties teikumā?
- 4) Kāpēc tev ir jāzina, kas ir uzruna?

Tu vari izmantot:

- mācību grāmatas;
- valodas rokasgrāmatas;
- interneta resursus u. c.

8. Apkopo galveno informāciju no iepriekšējām atbildēm!

Uzraksti, uzzīmē vai attēlo shēmā, tabulā vai domu kartē to, kas tev ir jāatceras par:

- uzrunu;
- uzrunas grupu;
- uzrunas teikumu!

Uzruna, uzrunas grupa